

Jaarverslagenanalyse Gehandicaptenzorg 2020

De financiële positie, uitgaven, capaciteit en productie

september 2021

Intrakoop, inkoopcoöperatie van de zorg
Verstegen, accountants en adviseurs
samen met Marlyse-Research

Auteurs: Lorenzo Lippolis BEc, drs. Mike Lankhorst

Samen maken we
goede zorg betaalbaar

_intrakoop

Voorwoord

Wanneer we op basis van bijgaande analyse naar de gehandicaptensector kijken, kunnen we samenvattend stellen: De sector is een zeer gezond onderdeel van het Nederlands zorgstelsel. Er is sprake van tot tevredenheid stellende financiële kengetallen. Er is sprake van een marge (2,1%) waar sommige commerciële sectoren afgunstig op zouden zijn en een weerstandsvermogen (ruim 30%) dat het dubbele van de norm is. De omzetgroei bedraagt bijna +7%.

We zouden bijna vergeten dat er vorig jaar sprake was van een van de grootste crises na de Tweede Wereldoorlog, de Covid-19 crisis. Hierbij is de zorg op een bijzondere wijze getroffen. De ziekenhuizen door de opvang van veel extra zieke patiënten die een beslag legden op hun capaciteit. De ouderenzorg door sterfte van een hun veelal zeer kwetsbare oudere patiënten. Het beeld is dat de gehandicaptenzorg deze crisis, wat betreft continuïteit van reguliere zorg, redelijk goed doorstaan heeft, ondanks dat dagbesteding serieus onder druk stond gedurende de crisis.

Het aantal intramurale cliënten neemt in dit crisisjaar toe met +6,5%, terwijl het aantal behandelplaatsen toeneemt met +2,5%. De bezetting blijft gehandhaafd op 93%. De groei van het aandeel zorggebruikers met een Volledig Pakket Thuis vlakkt met zo'n 5,6 % af. Zorggebruikers van een Modulair Pakket Thuis en een persoonsgebonden budget blijven gelijk, na een aantal jaren met daling. Kortom, ook op dit punt is er sprake van een redelijk stabiele situatie en heeft de Covid-19 crisis niet geleid tot ernstige verstoringen zoals in andere delen van de zorg. Zagen we eerder de decentralisatie naar gemeenten in het kader van de WMO en Jeugdwet als bestuurlijke uitdagingen, deze historisch buitengewone crisis (Covid-19) is door deze sector wonderwel geabsorbeerd.

Goed om nog eens systematisch terug te kijken op allerlei bedoelde en onbedoelde en verwachte en onverwachte effecten. Dit immers kan ook leiden tot zorginhoudelijke en bedrijfsmatige verbeteringen en niet in de laatste plaats naar binding van personeel. Dit laatste is zeker een van de grootste uitdagingen voor de komende jaren. Een paar voorbeelden van nuttige evaluaties. Veel cliënten gingen met vervoer naar hun dagbesteding. Door Covid-19 kwam dit onder druk te staan (ongewenst effect). Echter instellingen gingen experimenteren met alternatieven, waarbij de dagbesteding op de woonlocatie gerealiseerd werd. Dit bleek in veel gevallen goed haalbaar te zijn en het leidde tot vermijden van vervoersbewegingen met cliënten die dit vaak niet prettig vinden. Deze ervaring leidde dus tot een vorm van gewenste zorgvernieuwing.

Een andere ervaring is dat gedurende de crisis in het algemeen het verloop van medewerkers afnam. Hoewel dit natuurlijk uiteenlopende redenen had, is zeker een van de oorzaken de herwaardering van het werken in de zorg en het gevoel van grotere zekerheid als het gaat om baanzekerheid. Dit zijn onverwachte, maar gewenste effecten. De vraag is nu natuurlijk: hoe kan men dit bestendigen? Verkleinen van de flexibele schil, betere roostersystemen, kortom meer honoreren van persoonlijke wensen en deze als organisatie als geheel aanvaarden en organiseren.

Dit betekent dat de organisatie als geheel risico's aanvaardt, en deze niet langer afwentelt op medewerkers. Dat kan natuurlijk met een dergelijk gezamenlijk weerstandsvermogen van bijna 3 miljard euro. Ook als het gaat om nieuwe medewerkers op te leiden en loopbaanperspectief te bieden ligt er een collectieve uitdaging van deze sector om een relatief sterke positie in te nemen op een arbeidsmarkt die in de komende periode zeer waarschijnlijk gespannen zal blijven.

Prof. dr. Richard Janssen

Inhoudsopgave

	Voorwoord	2
1.	Inleiding	4
	1.1 Verantwoording	4
	1.2 Leeswijzer	4
2.	Financiële positie	6
	2.1 Resultaat	6
	2.2 Solvabiliteit	7
	2.3 Liquiditeit	7
3.	Bedrijfslasten	9
	3.1 Inkoopuitgaven	11
	3.2 Personeelskosten	13
4.	Capaciteit en productie	15

1. Inleiding

1.1 Verantwoording

Intrakoop en Verstege accountants en adviseurs hebben een analyse uitgevoerd op de jaarverslagen van organisaties in de gehandicaptenzorg die in september 2021 beschikbaar waren over het jaar 2020. Doel van deze jaarverslagenanalyse is de financiële en operationele kengetallen van deze zorgorganisaties in kaart te brengen en om het belang van inkoop in de bedrijfsvoering van organisaties in de gehandicaptenzorg zichtbaar te maken.

De analyse is uitgevoerd op basis van 129 bruikbare jaarverslagen, voorzien van financiële cijfers over het jaar 2020 met vergelijkende cijfers over 2019¹. De onderzochte organisaties met een omzet vanaf € 1 mln. vertegenwoordigen 84% van de omzet in de sector en geven daarmee een voldoende representatief beeld van de totale sector.

Bij de analyse is gebruik gemaakt van de gegevens uit DigiMV (bron: CIBG, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, bewerkt en beschikbaar gesteld door Intrakoop). In verband met de coronapandemie heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de termijn voor het publiceren van de jaarrekening voor zorgorganisaties verruimd tot 1 oktober 2021.

Wie zijn wij

Intrakoop is de inkoopcoöperatie van de zorg voor circa 550 zorgorganisaties met meer dan 7.000 locaties. We verbinden leden en leveranciers met elkaar. Zo maken we goede zorg betaalbaar. Verstege accountants en adviseurs is de huisaccountant van meer dan 100 zorgorganisaties. Zij controleren de jaarcijfers en geven bedrijfseconomisch en fiscaal advies.

1.2 Leeswijzer

In deze rapportage komt de situatie van de financiële positie, de bedrijfslasten, capaciteit en productie van de Nederlandse gehandicaptenzorg in het jaar 2020 aan bod. De financiële positie wordt beschreven aan de hand van het resultaat, de solvabiliteit en de liquiditeitspositie. De bedrijfslasten worden nader getypeerd aan de hand van de inkoopuitgaven en de personeelskosten.

Personeelskosten bestaan uit:

- Salariskosten
- Sociale lasten
- Pensioenpremies
- Overige personeelskosten en
- Kosten voor personeel niet in loondienst (PNIL).

Waarvan de laatste twee in deze rapportage ook gerekend worden tot de inkoopuitgaven.

---

¹ Zorgorganisaties die in meerdere deelsectoren actief zijn, worden tot de gehandicaptenzorg gerekend als de gesegmenteerde omzet in dat segment het grootst is.

De inkoopuitgaven omvatten alle uitgaven van een organisatie waar een externe factuur tegenover staat. Binnen de inkoopuitgaven wordt onderscheid gemaakt tussen:

Inkoopgerelateerde exploitatiekosten, waaronder:

- Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten
- Algemene kosten
- Patiënt- en bewonersgebonden kosten
- Onderhoud en energiekosten
- Huur en leasing
- Personeel niet in loondienst
- Overige personeelskosten (grotendeels inkoopgerelateerd)

Investeringen:

- Investeringen in gebouwen en terreinen
- Investeringen in machines en installaties
- Investeringen in andere bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting
- Investeringen in materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen

2. Financiële positie

De uitbraak van het coronavirus heeft in 2020 een grote impact gehad op cliënten, personeel en bedrijfsvoering. In financiële zin lijkt de uitbraak echter weinig impact te hebben gehad op de sector. De financiële situatie in gehandicaptenzorg is in 2020 op een gelijk niveau gebleven. De liquiditeitsratio is niet veranderd ten opzichte van 2019, alle andere ratio's zijn gestegen. Daaruit valt te concluderen dat de compensatiemaatregelen voor omzetsderving en extra kosten toereikend zijn geweest en dat de gezonde financiële positie van de gehandicaptensector is gehandhaafd.

Figuur 1 Financiële kengetallen gehandicaptenzorg 2020

	Norm	2020	2019
Resultaat			
Totaal netto resultaat (x € 1 mln.)		187	127
Resultaatsratio		2,1%	1,5%
Solvabiliteit²			
Totaal eigen vermogen (x € 1 mln.)		2.762	2.564
Weerstandvermogen	15%	30,6%	30,4%
Liquiditeit			
Liquiditeitsratio	1,0	1,2	1,2

2.1 Resultaat

Het resultaat is gestegen met circa € 60 mln. van € 127 mln. over 2019 tot € 187 mln. over 2020. Dit resulteert in een resultaatsratio van 2,1% in 2020 ten opzichte van 1,5% in 2019. Deze stijging is ook terug te zien in de totale bedrijfsopbrengsten van de onderzochte organisaties. Deze stegen met +6,7% van € 8,4 mld. in 2019 naar € 9,0 mld. De stijging van de opbrengsten heeft deels een incidenteel karakter door dat coronacompensatie en de subsidie voor de zorgbonus als opbrengsten zijn gepresenteerd in de jaarrekeningen.

De stijging van de bedrijfsopbrengsten gaat gepaard met een toename van de personeelskosten. In 2019 bedragen de totale personeelskosten bijna € 6,0 mld. Deze zijn in 2020 met ruim € 448 mln. gestegen naar bijna € 6,4 mld. Ook hier is sprake van een incidentele factor, namelijk de zorgbonus over 2020.

Daarnaast is op te merken dat het aantal organisaties dat in 2020 een negatief resultaat presenteerde lager was dan in 2019, namelijk 15 in 2020 en 21 in 2019. Van de 15 organisaties met een negatief resultaat over 2020 waren er drie die ook in 2019 rode cijfers presenteerden. Uit de jaarrekeningen van de organisaties met een negatief resultaat in 2020 blijkt dat vooral de hoge personeelskosten de voornaamste oorzaak vormen voor het verlies.

Als wordt gekeken naar de verschillen tussen de omzetklassen binnen de sector (zie figuur 2), dan valt op dat in elke klasse de resultaatsratio is verbeterd, met uitzondering van de klasse van € 60 mln. tot 150 mln. Uit nader onderzoek blijkt dat dit komt door een beperkt aantal organisaties en hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door incidentele posten (zoals boekwinsten bij de verkoop van activa)

² Solvabiliteitsratio: het eigen vermogen uitgedrukt als percentage van de totale bedrijfsopbrengsten ('weerstandvermogen').

in 2019. Net als voorgaande jaren is te zien dat de kleine organisaties over de gehele linie een hoger rendement lijken te halen. Wel is daarbij sprake van een grotere spreiding in de resultaatratio's.

Figuur 2 Resultaatio naar omvang zorgorganisatie

NVTZ-Omzetklasse	Aantal 2020	2020	2019
€ 0 tot € 10 mln.	53	3,7%	2,5%
€ 10 tot € 25 mln.	10	3,2%	1,0%
€ 25 tot € 60 mln.	21	2,7%	2,2%
€ 60 tot € 150 mln.	29	1,5%	2,0%
€ 150 tot € 300 mln.	10	2,0%	0,7%
€ 300 mln. of meer	6	2,3%	1,4%

2.2 Solvabiliteit

De solvabiliteit³, uitgedrukt in het weerstandsvermogen, is licht gestegen van 30,4% in 2019 naar 30,6% in 2020. De balansratio⁴ is gestegen van 40,5% in 2019 naar 41,1% in 2020. Het totale eigen vermogen van de geanalyseerde organisaties is in 2020 gestegen met € 198 mln. naar bijna € 2,8 mld. Dit is een stijging van zo'n +7%.

Het aantal organisaties met een weerstandsvermogen onder de gangbare norm van 15% is gedaald van 32 naar 26. Dit zijn voornamelijk organisaties in de lagere omzetcategorieën.

De loan-to-value, de verhouding tussen de langlopende leningen en de boekwaarde van bezittingen, is gedaald van 43,2% naar 42,0% eind 2020. Een duidelijke norm ontbreekt, maar als de verhouding rond de 75% ligt wordt gesproken van zware externe financiering. Dat is in de gehandicaptenzorg duidelijk niet aan de orde.

2.3 Liquiditeit

De liquiditeitspositie is bij de onderzochte organisaties in 2020 gelijk gebleven ten opzichte van 2019. Net zoals in 2019 ligt de liquiditeitsratio van de gehele gehandicaptenzorg met 1,2 maar net boven de gangbare norm van 1,0. Niet alleen de ratio is gelijk gebleven, ook het aantal organisaties dat in 2020 onder de gangbare norm zitten is gelijk gebleven. Dit zijn namelijk nog steeds 24 organisaties.

Als wordt gekeken naar omvang van de organisaties (zie figuur 3) lijkt een relatie tussen de liquiditeitspositie en het risicoprofiel zichtbaar. De wat kleinere organisaties houden over het algemeen een wat ruimere liquiditeitspositie aan van gemiddeld rond de 2,0. De grotere gehandicaptenorganisaties sturen qua liquiditeit wat scherper aan de wind. Dit zal ook zeker zijn ingegeven door de negatieve rentestand.

³ Solvabiliteitsratio of weerstandsvermogen: het eigen vermogen uitgedrukt als percentage van de totale bedrijfsopbrengsten.

⁴ Balansratio: het eigen vermogen uitgedrukt als percentage van het totale vermogen.

In totaliteit zijn de liquide middelen van de onderzochte organisaties met bijna 17% gestegen. Het totaal van de liquide middelen van deze organisaties was in 2019 nog € 1,4 mld. in 2020 is dit gestegen naar ruim € 1,6 mld.

Figuur 3 Liquiditeitsratio naar omvang zorgorganisatie

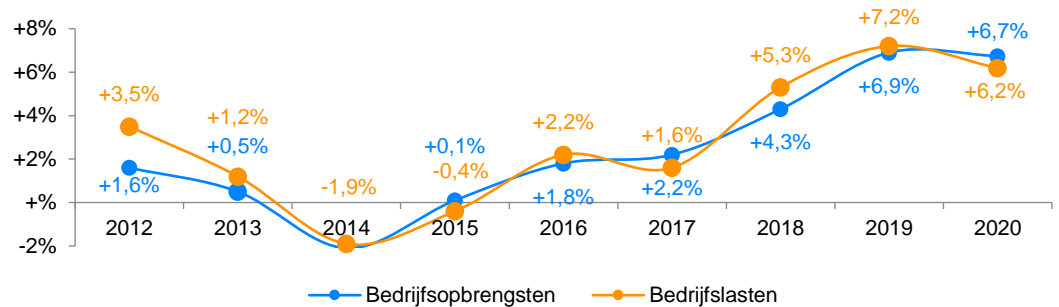
<i>NVTZ-Omzetklasse</i>	<i>2020</i>	<i>2019</i>
€ 0 tot € 10 mln.	2,1	2,2
€ 10 tot € 25 mln.	1,7	1,8
€ 25 tot € 60 mln.	1,6	1,7
€ 60 tot € 150 mln.	1,3	1,3
€ 150 tot € 300 mln.	1,3	1,3
€ 300 mln. of meer	0,9	0,8

3. Bedrijfslasten

Na jaren die in het teken stonden van de stelselwijziging in de zorgsector ziet de gehandicaptenzorg de opbrengsten in 2020 opnieuw verder toenemen, al is de stijging iets minder dan in 2019. De toename is te danken aan de coronacompensatie en de zorgbonussen die aan de zorgmedewerkers zijn uitbetaald. In 2020 bedraagt de stijging +6,7%. De totale bedrijfslasten zijn met +6,2% toegenomen, waardoor gemiddeld genomen sprake is van een resultaatverbetering.

Figuur 1 Ontwikkeling bedrijfslasten/-opbrengsten gehandicaptenzorg 2012-2020

De omzet – in feite de kosten voor de Nederlandse samenleving aan de gehandicaptenzorg in 2020 – bedraagt bij de onderzochte organisaties ruim € 9,0 mld. Bij het realiseren van deze omzet hebben de organisaties zelf voor € 8,4 mld. aan kosten gemaakt. De totale omzet van de sector zal voor 2020 naar verwachting uitkomen op € 10,7 mld.

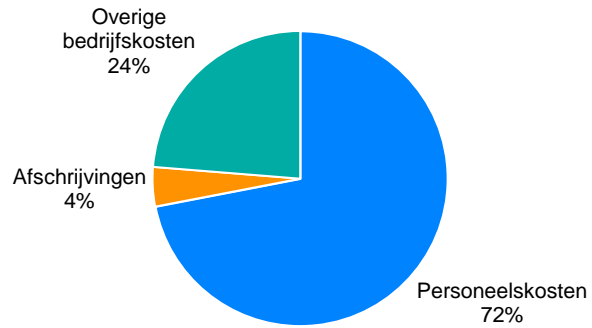
De sector kent een behoorlijke mate van concentratie: de tien grootste organisaties nemen in 2020 38% van de totale omzet voor hun rekening. Binnen de top-10 zien alle organisaties hun omzet en resultaat toenemen. Uitschieter is Philadelphia dat de omzet met +11,1% ziet stijgen. In de top-10 ziet Stichting Pluryn Groep het resultaat het sterkst toenemen (=3,8%).

Figuur 2 Top-10 grootste zorgorganisaties in de gehandicaptenzorg 2020

Organisatie	Bedrijfsopbrengsten	Ontwikkeling	
		bedrijfsopbrengsten	Resultaatratio
's Heeren Loo Zorggroep	€ 1.016.505.000	4,8%	2,9%
Philadelphia Zorg	€ 446.314.358	11,1%	2,0%
Stichting Pluryn Groep	€ 438.973.621	0,6%	3,8%
Ipse de Bruggen	€ 349.154.351	7,4%	2,7%
Alliade	€ 329.558.695	4,4%	1,6%
ASVZ	€ 318.964.256	5,0%	2,3%
Amarant	€ 305.720.990	1,4%	1,4%
Stichting Koraal	€ 260.102.000	4,4%	1,6%
Dichterbij	€ 258.777.175	6,4%	1,1%
Cosis	€ 248.969.139	4,5%	1,9%

De totale personeelskosten, inclusief inhuur van derden, nemen bijna driekwart (=72%) van de totale lasten van de sector in beslag. De overige bedrijfskosten, waartoe het grootste deel van de inkoopuitgaven wordt gerekend, omvatten 24% van de totale lasten van een gemiddelde gehandicaptenzorgorganisatie.

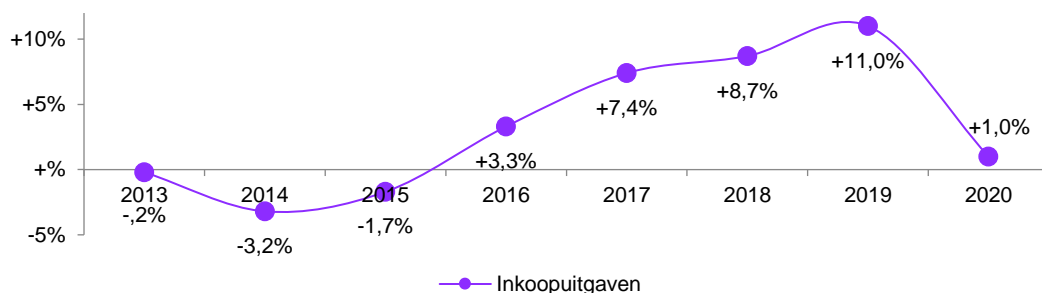
Figuur 3 Aandeel personeelskosten in totale bedrijfslasten gehandicaptenzorg

3.1 Inkoopuitgaven

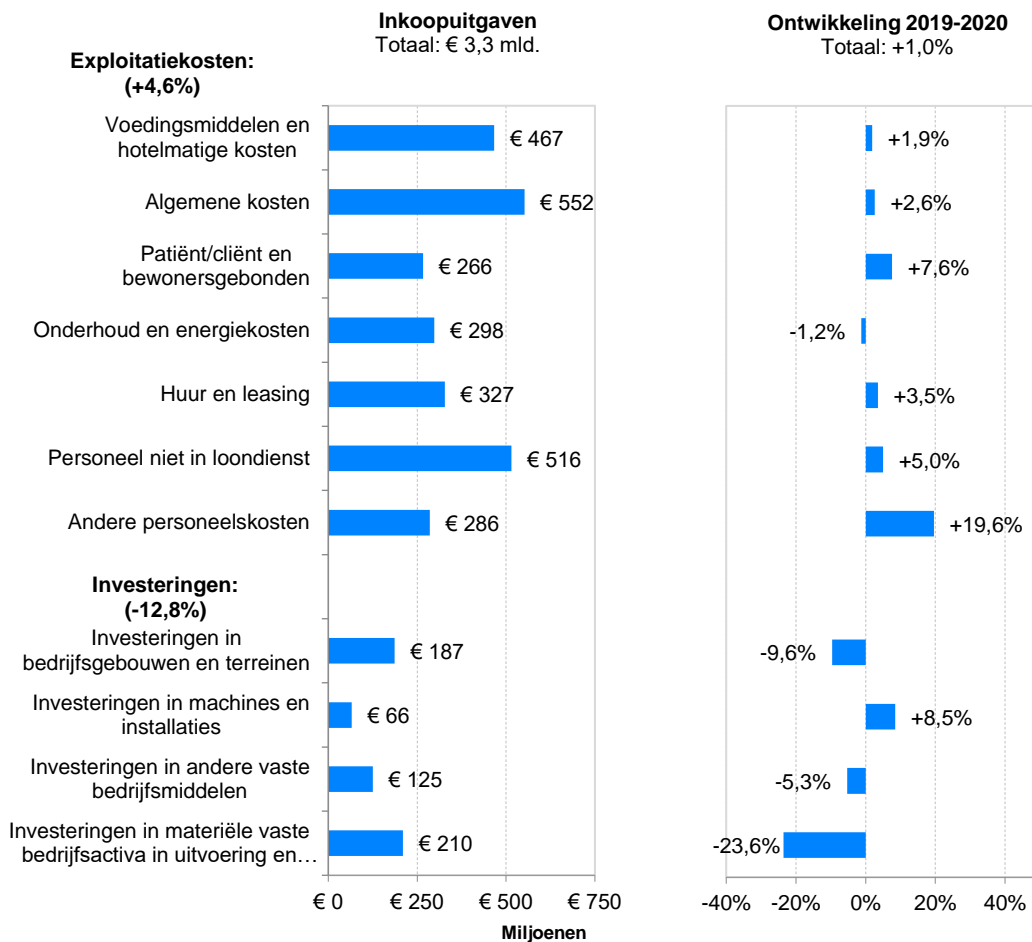
Tot de inkoopuitgaven van een organisatie worden alle inkoopgerelateerde exploitatiekosten en investeringen gerekend. De onderzochte organisaties in de gehandicaptenzorg vertegenwoordigen gezamenlijk € 3,3 mld. aan inkoopuitgaven waarvan het merendeel (€ 2,7 mld.) tot de exploitatiekosten wordt gerekend. Het overige deel betreft 589 mln. aan investeringen. De totale inkoopuitgaven laten, in tegenstelling tot de afgelopen jaren, in 2020 een geringe toename zien van +1,0%: een gevolg van afnemende investeringen in de sector.

Figuur 4 Ontwikkeling inkoopuitgaven gehandicaptenzorg 2012-2020

Binnen de inkoopuitgaven laten de investeringen met -12,8% een flinke daling zien, na in 2019 nog met +24,6% te zijn gestegen. De inkoopgerelateerde exploitatiekosten, waarvan ook de cliëntgebonden kosten en de voedingsmiddelen en hotelmatige kosten deel uitmaken, stijgen in 2020 +4,6% en liggen daarmee iets onder het niveau van de afgelopen drie jaar met percentages tussen 5-8%.

Figuur 5 Verbijzondering inkoopuitgaven gehandicaptenzorg 2020

Patiënt- en bewonersgebonden kosten

Patiënt- en bewonersgebonden kosten omvatten de exploitatiekosten die het dichtst bij de kernactiviteit van organisaties in de gehandicaptenzorg liggen. Onder meer de uitgaven aan therapieën, geneesmiddelen en hulpmiddelen worden tot de patiënt- en bewonersgebonden kosten gerekend. De totale patiënt- en bewonersgebonden kosten bedragen bij de onderzochte organisaties in 2020 € 266 mln. De patiënt- en bewonersgebonden kosten laten met +7,6% een toename zien die in lijn ligt met de stijging in 2019 (+8,9%) en stijgt opnieuw sterker dan de omzet (+6,7%). Er lijkt sprake van een relatie met de toename in het aantal intramurale cliënten (+6,5%). Daarnaast heeft Covid-19 eraan bijgedragen dat de patiënt- en bewonersgebonden kosten zijn gestegen, bijvoorbeeld door extra uitgaven in het kader van infectiepreventie.

Algemene kosten

De algemene kosten vormen met € 552 mln. de grootste kostensoort: het betreft 20% van de totale inkoopgerelateerde exploitatiekosten. De algemene kosten omvatten onder meer de uitgaven aan administratie en registratie, communicatie, accountants en externe advisering. Voor een groot deel kunnen de algemene kosten worden gerekend tot de overhead. In 2020 laten de algemene kosten een geringe stijging zien van +2,6%.

Onderhoud en energie

In 2020 geven de onderzochte organisaties € 298 mln. uit aan onderhouds- en energiegerelateerde kosten, zo'n 10% van hun totale inkoopuitgaven. Uit door Intrakoop uitgevoerde aanvullende grootboekanalyses blijkt dat 41% van de onderhouds- en energiekosten is toe te wijzen aan energie. Het overige deel komt voor rekening van onderhoud (59%).

Onderhoud en energie laten in 2020 als enige kostensoort een daling zien (-1,2%). De daling komt vooral doordat onderhoudskosten zijn afgenomen. Bij veel organisaties kon het onderhoud niet volgens plan worden uitgevoerd en was sprake van een extra focus op de zorgtaak door Covid-19. Deze uitgaven worden naar verwachting doorgeschoven naar de komende jaren. Daarnaast is er al langer een trend waarbij door investeringen in duurzame installaties de kosten van het energieverbruik dalen.

Investerings

De investeringen in de sector kennen door de jaren heen een fluctuerend karakter. In 2020 zien de gehandicaptenzorgorganisaties hun totale investeringen met -12,8% afnemen, nadat deze in 2019 nog met +24,6% sterk waren gestegen. Daarvoor, in 2018 was het investeringsniveau met +1,0% nagenoeg onveranderd.

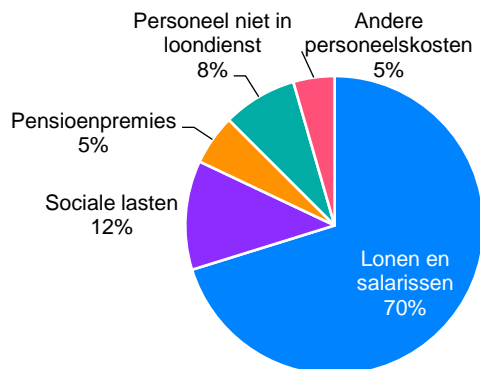
De investeringen in vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen, waartoe de lopende nieuwbouw- en renovatieprojecten worden gerekend, zijn met € 210 mln. in 2020 de belangrijkste investeringscategorie. In 2020 is in deze categorie sprake van een flinke daling met -23,6%, veroorzaakt door de ingebruikname van nieuwbouw (o.a. Alliade, Bartimeus Sonneheerdt, Esdege-Reigersdaal).

De overige twee grote investeringscategorieën – die van de investeringen in bedrijfsgebouwen en terreinen en de investeringen in andere vaste bedrijfsmiddelen – laten in 2020 eveneens een daling zien met respectievelijk -9,6% en -5,3%: een teken dat veel organisaties in het Covid-jaar 2020 met hun investeringen een afwachtende houding hebben aangenomen.

3.2 Personeelskosten

Bijna driekwart van de totale personeelskosten (=70%) van de onderzochte organisaties in de gehandicaptenzorg betreft lonen en salarissen.

Figuur 6 Verbijzondering personeelskosten gehandicaptenzorg 2020

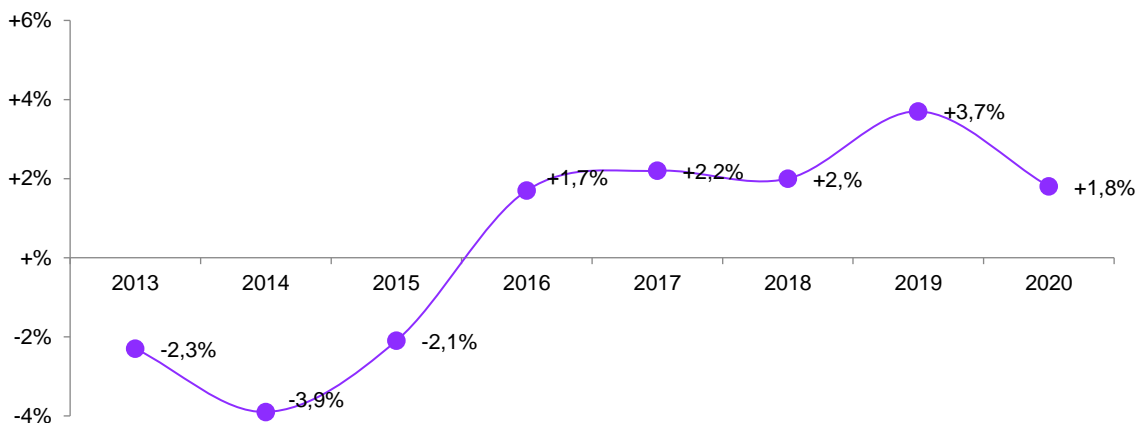

Onder de personeelskosten vallen:

- Lonen en salarissen
- Sociale lasten
- Pensioenpremies
- Personeel niet in loondienst (inkoopgerelateerd)
- Andere personeelskosten (grotendeels inkoopgerelateerd)

De in 2016 ingezette toename van het aantal fte werkzaam in de gehandicaptenzorg zet ook in 2020 door. In 2020 stijgt het aantal medewerkers, dat uitgedrukt in voltijduren in de sector werkzaam is, met +1,8%. Het totaal aantal fte dat in de sector werkzaam is, ligt naar schatting op 121.000 fte. Bij de onderzochte organisaties zijn in 2020 ruim 9.100 stagiaires werkzaam en zo'n 53.000 mensen actief als vrijwilliger. Het aantal stagiaires is bij de onderzochte organisaties gestegen met +3,5%. Het aantal vrijwilligers is in vergelijking met 2019 mogelijk door Covid-19 licht gedaald, en wel met -1,6%.

Figuur 7 Ontwikkeling fte gehandicaptenzorg 2013-2020

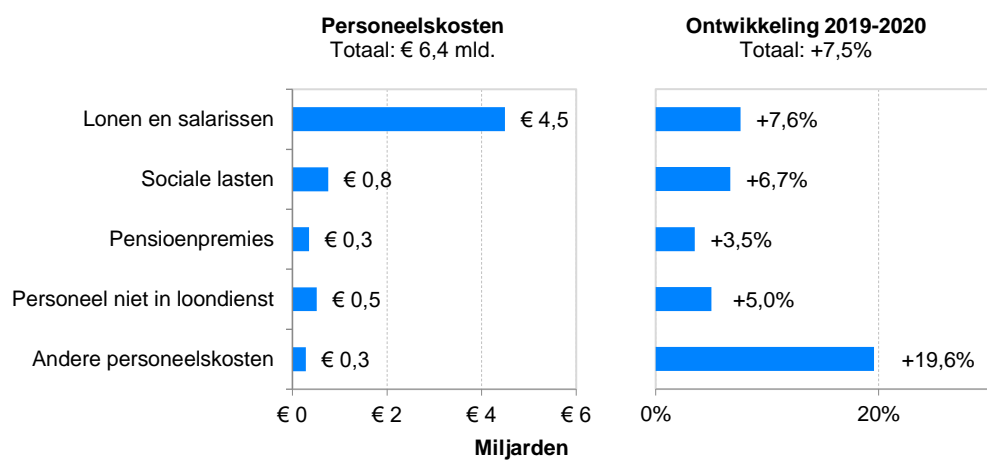

Binnen de personeelskosten valt vooral de stijging op van de uitgaven aan andere personeelskosten. Deze toename komt grotendeels voor rekening van de zorgbonus die in 2020 is uitgekeerd aan medewerkers in de zorg als dank voor hun inzet in de strijd tegen corona. Daarnaast draagt ook de krapte op de arbeidsmarkt bij aan de toename, door opleidingen en andere inspanningen die gepaard gaan met het behoud en ook de werving van medewerkers.

Ondanks de toename van het aantal fte, kampt de gehandicaptenzorg net als andere deelsectoren binnen de zorgsector al langer met het vinden van voldoende gekwalificeerd personeel. Ze vangt dit op met de inzet van extern personeel. De uitgaven aan personeel niet in loondienst (PNIL) nemen in 2020 toe met +5,0%, een stijging die weliswaar minder sterk is dan in voorgaande jaren. Zo lag in 2019 de stijging van de PNIL-kosten nog op +23,7%.

De lonen en salarissen zijn eveneens gestegen, met +7,6%. Dit is een gevolg van cao-afspraken en een toename van het aantal fte.

Figuur 8 Verbijzondering personeelskosten gehandicaptenzorg 2020

De onderzochte organisaties tellen eind 2020 ruim 5.000 vacatures: ongeveer eenzelfde aantal als in 2019 (+0,3%). Mogelijk is er een relatie tussen de stabilisatie van het aantal vacatures en de in vergelijking met voorgaande jaren, beperkte toename van de PNIL-uitgaven. Ook de uitstroom van personeel is in 2020 niet verder toegenomen, mogelijk door onzekerheid als gevolg van Covid-19.

Het gemiddelde verzuimpercentage is bij de onderzochte organisaties daarentegen door Covid-19 zowel direct als indirect, door een hogere werkdruk verder toegenomen. In 2020 bedraagt het verzuimpercentage 7,2%, komend van 6,4% in 2019. De gehandicaptenzorg kent hiermee samen met de VVT de hoogste verzuimcijfers in de Nederlandse gezondheidszorg.

4. Capaciteit en productie

In 2020 stijgt het aantal intramurale cliënten met +6,5%. Deze toename is hoger dan in de afgelopen jaren met gemiddelden tussen de 2-5%. Het betreft in totaal 66.800 cliënten bij de onderzochte organisaties. Bijna driekwart (=74%) hiervan betreft cliënten met dagbesteding. De overige 26% betreft cliënten op basis van een zzp/zorgprofiel zonder dagbesteding. Met de toename van het aantal intramurale cliënten, neemt ook het aantal dagen zorg met verblijf toe. Al is de stijging met +2,1% minder sterk dan de toename van het aantal cliënten. Het is een indicatie dat de gemiddelde verblijfsduur van cliënten in de instelling daalt. Het aantal dagdelen dagbesteding is door Covid-19 met -15,9% aanzienlijk gedaald naar 4.9 mln. dagdelen. Veel zorgorganisaties brachten hun vervoersbewegingen in het kader van externe dagbesteding sterk terug om zo het risico op besmetting te verkleinen.

Het aantal extramurale cliënten dat zorg ontvangt op basis van een volledig pakket thuis (VPT) stijgt met +5,6% en komt voor 2020 uit op 2.712 cliënten bij de onderzochte organisaties. Het aantal cliënten met een modulair pakket thuis (MPT) blijft net als het aantal cliënten dat zorg inkoop op basis van een persoonsgebonden budget nagenoeg gelijk (beide -0,2%).

De intramurale capaciteit is in de gehandicaptenzorg na een aantal jaren waarin een daling was te zien, in 2020 licht gestegen: het aantal beschikbare plaatsen nam toe met +2,1%. Het betreft in totaal 66.200 plaatsen bij de onderzochte organisaties.

Doordat de capaciteit gelijke tred houdt met de toename van het aantal zorgdagen, blijft de bezettingsgraad in vergelijking met 2020 onveranderd op 89% van de totale capaciteit.

© 2021 Intrakoop en Verstegen accountants en adviseurs. Overname of reproductie van de inhoud van deze rapportage, op welke wijze dan ook, is uitsluitend toegestaan met bronvermelding 'Intrakoop en Verstegen accountants en adviseurs: Jaarverslagenanalyse Zorgsector 2020'. Het gegevensbestand dat ten grondslag ligt aan deze rapportage is eigendom van Intrakoop en voor geïnteresseerden tegen vergoeding opvraagbaar.

_intrakoop

Intrakoop u.a.

Regterweistraat 11a, 4181 CE Waardenburg

Postbus 67, 4180 BB Waardenburg

<http://www.intrakoop.nl><http://twitter.com/intrakoop>**Verstegen accountants en adviseurs**

Noordendijk 189, 3311 RN Dordrecht

Postbus 574, 3300 AN Dordrecht

<http://www.verstegenaccountants.nl><http://twitter.com/VerstegenAcc>